

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی فسا
دانشکده پزشکی

پایان نامه برای اخذ درجه دکتراي پزشکی عمومی
عنوان :

بررسی استفاده از طب مکمل و جایگزین در بیماران مبتلا به استیوآرتریت زانو مراجعه کننده به درمانگاه حمزه شهرستان
فسا

استاد راهنما :

دکتر علیرضا عسکری

دکتر محمد هاشم هاشم پور

استاد مشاور:

دکتر مسیح صدیق رحیم آبادی

نگارش :

فرشید زارعی دودجی

چکیده:

بررسی استفاده از طب مکمل و جایگزین در بیماران مبتلا به استیوآرتريت زانو مراجعه کننده به درمانگاه حمزه شهرستان فسا

مقدمه: طب مکمل و جایگزین را مجموعه ای از اقدامات و درمان هایی جهت پیشگیری و درمان بیماری ها که از نسل ها پیش تا به امروز جمع آوری و به کار برده می شده است در نظر می گیرند و با بروز و تکامل پزشکی رایج این شاخه از پزشکی با نیازهایی همچون اثبات تاثیر گذاری با مطالعات روبرو شد. استفاده از این شاخه پزشکی تحت تاثیر ویژگی های دموگرافیک زیادی از جمله سن، جنس، میزان تحصیلات و... می باشد. استفاده ی روز افزون از طب مکمل به خصوص در بیماری های مزمن و بیماری استیوآرتريت و نیاز به وجود مطالعات کافی در این زمینه ما را برآن داشت تا با هدف بررسی استفاده از طب مکمل در بیماران دچار استیوآرتريت زانو این طرح را انجام دهیم.

روش بررسی: مطالعه با شیوه ی مقطعی، توصیفی -تحلیلی، ۳۳۶ بیمار مبتلا به استیوآرتريت زانو مراجعه کننده به درمانگاه حمزه شهرستان فسا، که بیماریشان ثابت شده و تحت درمان به وسیله ی درمان های متداول بوده اند، از لحاظ استفاده از طب مکمل و جایگزین و با بکارگیری پرسشنامه I-CAM-IR مورد مصاحبه قرار گرفتند و برای تحلیل داده ها از نرم افزار SPSS ورژن ۲۴ استفاده شد.

نتایج: از ۳۳۶ بیمار شرکت کننده در این طرح ۱۹۵ نفر (۵۸٪) با طب سنتی آشنایی داشته اند و ۱۴۱ نفر (۴۲٪) نداشته اند و بیشترین راه آشنایی از طریق خانواده و آشنایان (۷۳,۸٪) بوده است. در کل ۳۳۴ نفر (۹۹,۴٪) به نوعی از حداقل یکی از روش های موجود در طب مکمل استفاده داشته اند و تنها دو نفر استفاده ای نداشته اند. و کسانی که آشنایی قبلی با طب مکمل داشته اند در شاخه ی بدون روش های خود درمانی استفاده بیشتری داشته اند و دامداران و کشاورزان از این زیر شاخه استفاده کمتری داشته اند. و زیرشاخه ی روش های خود درمانی در تمامی افراد مورد مطالعه استفاده شده است و بیشترین مورد متعلق به دعا برای شفای خود بوده است. داروهای گیاهی نیز بیشترین مورد استفاده را داشته است.

برای بیماران نمره دهی پرسشنامه WOMAC نیز تکمیل شد که با افزایش میزان تحصیلات نمره ی کمتری نیز بیماران دریافت کرده بودند و همچنین با افزایش سن و مدت بیماری نیز این نمره افزایش داشت و همچنین این نمره دهی برای مردان کمتر از زنان بود و در مورد استفاده از طب مکمل و جایگزین نیز کسانی که استفاده ی کمتری داشته بودند نمره ی بیشتری گرفته اند.

بحث و نتیجه گیری: در این مطالعه یافته هایی به دست آمد که افزایش آشنایی قبلی بیشتر را به استفاده ی بیشتر از طب مکمل مرتبط دانست و همچنین استفاده ی گسترده از گیاهان دارویی به اثبات رسید و نیز تاثیر افزایش میزان تحصیلات در کاهش نمره دهی WOMAC و افزایش سن و مدت بیماری و جنسیت زن در افزایش میزان این نمره دهی به اثبات رسید.

کلمات کلیدی: استیوآرتريت، طب سنتی ایران، پرسشنامه I-CAM-IR، پرسشنامه ومک، طب مکمل و

Abstract: Evaluation of use of complementary and alternative medicine among patients with knee osteoarthritis attending in Fasa University Hamze Clinic

Introduction: complementary and alternative medicine (CAM) is defined as a set of attempts that has been collected and used in order to cure or prevent disease that has precedence as human being history. On presentation of conventional medicine, this kind of medicine faces with some issues such as documentations to approve its influence. This kind of medicine is being impressed by many demographic factors such as age, sex, education and etcetera. Increasing use of CAM, especially in chronic disease such as knee osteoarthritis as an important kind of chronic disease, needs research and documents to prove its efficacy. Hope this study will take us to our goal and approve the positive effects of CAM on osteoarthritis.

Materials and methods: This study interviewed 336 knee osteoarthritis patients that applied to fasa university Hamze clinic, with analytical descriptive cross-sectional method. All the patients interviewed by ICAM-IR and data was analyzed with SPSS version 22.

Results: We found out that 195 of 336 patients had previous knowledge about CAM (58%) and 141 (42%) didn't. The most common way of their acknowledge was from family and friends (73.8%), and totally about 98.4% of them used at least one kind of CAM. Also we discovered that previous knowledge about CAM has correlation with increasing use of CAM. Farmers and cowhands used less CAM (without praying) in compare with other patients. CAM with praying was used by almost all patient (99.4%) and the most usual way was praying for healing his/her self. Herbal medicine also was the most used kind of CAM without praying.

We also completed WOMAC questionnaire for the patients and we found out this score was increased in women, patients that use less CAM and it has linear relation with increasing age and duration of disease. Also this score was decreased in high educated patients.

Discussion and conclusion: In this study, we found out people that had previous knowledge about CAM use more CAM, also herbal medicine is the most common used kind of CAM without praying. Also we approved that increasing in education connects with decreasing in WOMAC score, and increasing in age and duration of disease and female gender increase this score.